

Ištuoka - Austrija

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba (**de**) neseniai atlikta pakeitimų. Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Jis jau išverstas į šias kalbas: **en**.

TURINIO LENTELE

- 1 Kokios yra santuokos nutraukimo sąlygos?
- 2 Kokie yra santuokos nutraukimo pagrindai?
- 3 Kokios yra santuokos nutraukimo teisinės pasekmės:
 - 3.1 asmeniniams sutuoktinių santykiams (pvz., teisei rinktis pavardę),
 - 3.2 sutuoktinių turto padalijimui,
 - 3.3 sutuoktinių nepilnamečiams vaikams,
 - 3.4 pareigai suteikti išlaikymą kitam sutuoktiniui?
- 4 Ką praktikoje reiškia teisės terminas „gyvenimas skyrium (separacija)“?
- 5 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo sąlygos?
- 6 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo teisinės pasekmės?
- 7 Ką praktikoje reiškia terminas „santuokos pripažinimas negaliojančia“?
- 8 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia sąlygos?
- 9 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia teisinės pasekmės?
- 10 Ar yra alternatyvių neteisminių priemonių, kuriomis su santuokos nutraukimu susijusius klausimus būtų galima išspręsti nesikreipiant į teismą?
- 11 Kur turėčiau pateikti prašymą (skundą) nutraukti santuoką, nustatyti gyvenimą skyrium (separaciją) arba santuoką pripažinti negaliojančia? Kokių formos reikalavimų reikia laikytis ir kokius dokumentus turėčiau pridėti prie prašymo?
- 12 Ar galima gauti teisinę pagalbą proceso išlaidoms padengti?
- 13 Ar galima apskųsti teismo sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo arba santuokos pripažinimo negaliojančia?
- 14 Ką turėčiau daryti, kad kitos valstybės narės teismo priimtas sprendimas dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia būtų pripažintas šioje valstybėje narėje?
- 15 Į kurį teismą reikėtų kreiptis, siekiant užginčyti kitos valstybės narės teismo priimtą sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia? Kokia tvarka taikoma šiais atvejais?
- 16 Kokios valstybės teisė taikoma santuokos nutraukimo bylose kai sutuoktiniai negyvena šioje valstybėje narėje arba jų pilietybės skiriasi?

Austrijos teisėje pripažįstamos trys santuokos nutraukimo rūšys: santuokos nutraukimas dėl kaltės, santuokos nutraukimas bent trejus metus gyvenus skyrium ir santuokos nutraukimas abiejų sutuoktinių bendru sutikimu.

Sutuoktinis gali prašyti nutraukti santuoką, jeigu santuoka dėl didelės kito sutuoktinio kaltės arba negarbingo ar nemoralaus elgesio žlugo taip neatitaisomai, jog negalima tikėtis, kad bus atkurti santuokos esmę atitinkantys santykiai.

Jeigu pora atskirai gyveno trejus metus, bet kuris sutuoktinis gali pateikti prašymą nutraukti santuoką motyvuodamas tuo, kad santuoka neatitaisomai žlugo.

Jeigu santuokinės partnerystės nebuvo bent tris mėnesius, abu sutuoktiniai pripažįsta, kad santuoka neatitaisomai žlugo ir abu sutinka nutraukti santuoką, jie gali pateikti bendrą prašymą nutraukti santuoką.

2 Kokie yra santuokos nutraukimo pagrindai?

Svarbiausias santuokos nutraukimo pagrindas – neatitaisomas santuokos žlugimas. Santuoka gali būti žlugusi dėl didelės vieno partnerio kaltės, ypač tais atvejais, kai vienas sutuoktinis buvo neištikimas arba kito sutuoktinio atžvilgiu naudojo fizinę prievartą ar jam sukėlė didelių emocinių kančių. Kitas sutuoktinis gali prašyti nutraukti santuoką, net jeigu elgesio negalima laikyti santuokine kalte, nes tą elgesį lemia psichikos sutrikimas, tačiau santuoka vis tiek žlugo taip, jog negalima tikėtis, kad bus atkurti santuokos esmę atitinkantys santykiai, arba jeigu kuris nors sutuoktinis serga psichikos liga arba labai sunkia infekcine, užkrečiamąja ar pasibjaurėjimą keliančia liga. Visais tokiais atvejais prašymą nutraukti santuoką teikiantis sutuoktinis turi įrodyti savo išdėstytus pagrindus. Tačiau jeigu sutuoktiniai atskirai gyveno trejus metus, santuokinės kaltės nereikia nei nurodyti, nei įrodyti.

3 Kokios yra santuokos nutraukimo teisinės pasekmės:

3.1 asmeniniams sutuoktinių santykiams (pvz., teisei rinktis pavardę),

Paprastai abiem sutuoktiniams paliekama jų santuokinė pavardė. Jeigu kuris nors iš sutuoktinių sudarant santuoką perėmė kito sutuoktinio pavardę, jis gali susigrąžinti savo ankstesnę pavardę.

3.2 sutuoktinių turto padalijimui,

Iš esmės sutuoktiniai gali susitarti pasidalyti savo turtą taip, kaip pageidauja. Tai galima padaryti abipusiu atsisakymu (t. y. nutraukus santuoką išlaikomas santuokos metu taikytas teisinio turto atskirumo principas), pasidalijant bet kokį pagal sutartį įgytą ir bendrai laikomą turtą arba perduodant turtą iš vieno sutuoktinio kitam.

Jeigu sutuoktiniai nėra sudarę susitarimo dėl savo turto, bet kuris iš jų gali prašyti teismo padalyti tam tikrą abiem sutuoktiniams priklausantį turtą. Jiems bus dalijami vadinamieji sutuoktinių turtas ir sutuoktinių santaupos. Sutuoktinių turtas yra sutuoktinių namai, namų ūkio ir visi kiti daiktai, kuriuos, būdami susituokę, savo kasdieniame gyvenime faktiškai naudojo abu sutuoktiniai. Sutuoktinių santaupos yra visos investicijos, kurias pora sukaupė, kol gyveno kartu kaip vyras ir žmona.

Viskas, ką sutuoktiniai turėjo iki santuokos, paveldėjo ar gavo kaip dovaną iš trečiosios šalies, neįtraukiama į dalijamą turtą, į jį taip pat neįtraukiama viskas, ką vienas sutuoktinis naudojo savo asmeniniais tikslais ar profesijai, įskaitant įmones ir jų akcijas, išskyrus atvejus, kai tai buvo vien investicijos.

Teismas turi padalyti turtą sąžiningai, deramai atsižvelgdamas į visas aktualias aplinkybes, atkreipdamas ypatingą dėmesį į tai, kokios svarbos ir dydžio kiekvieno sutuoktinio įnašas į sutuoktinių turto įgijimą ir sutuoktinių santaupų sukaupimą, taip pat į vaikų gerovę. Įnašu laikomas išlaikymo mokėjimas, pagalba užsidirbant pragyvenimui, bendro namų ūkio tvarkymas, abiejų sutuoktinių vaikų priežiūra ir auginimas, taip pat kita santuokinė pagalba.

3.3 sutuoktinių nepilnamečiams vaikams,

Nuo to laiko, kai 2001 m. liepos 1 d. įsigaliojo 2001 m. Vaikų įstatymo pakeitimo įstatymas, skyrium gyvenantys tėvai turi daug galimybių tarpusavyje susitarti dėl vaikų globos teisių. Nutraukus santuoką paprastai abu sutuoktiniai pasilieka bendrą tėvų valdžią nepilnamečiams vaikams. Tačiau jeigu tėvai pageidauja turėti visą bendrą tėvų valdžią, kaip ją turėjo būdami susituokę, jie per pagrįstą laikotarpį teismui turi pateikti susitarimą dėl pagrindinės vaiko gyvenamosios vietos. Tėvai taip pat gali teisme sudaryti susitarimą, kuris iš tėvų vienas turės tėvų valdžią arba kurio iš tėvų valdžia tam tikrais klausimais bus ribota.

Nuo to laiko, kai įsigaliojo 2013 m. Vaikų ir pavardžių įstatymo pakeitimo įstatymas, teismas gali tėvams suteikti bendrą tėvų valdžią, nepaisydamas vieno arba abiejų tėvų pageidavimo, jeigu jis mano, kad bendra tėvų valdžia geriausiai atitinka vaiko interesus. Tada tėvai privalo susitarti, su kuriuo iš tėvų vaikas gyvens. Jeigu bendra tėvų valdžia neatitinka vaiko interesų, teismas turi nuspręsti, kuriam iš tėvų suteikti išimtinę tėvų valdžią.

3.4 pareigai suteikti išlaikymą kitam sutuoktiniui?

Sutuoktinis, kuriam tenka visa kaltė arba didžioji jos dalis, privalo mokėti kitam sutuoktiniui pakankamą išlaikymą, kad šis galėtų išlaikyti savo gyvenimo būdą, jeigu tas sutuoktinis turi nepakankamai lėšų iš turto ar darbo, kurį, kaip galima tikėtis pagal aplinkybes, dirbs. Jeigu dėl santuokos nutraukimo kalti abu sutuoktiniai, tačiau nė vienas iš jų nėra kaltas labiau nei kitas, negalinčiam savęs išlaikyti sutuoktiniui gali būti priteistas įnašas į jo išlaikymą, jeigu tai yra teisinga įvertinant kito sutuoktinio poreikius, turtą ir pajamas. Visiems tokiems privalomiems įpareigojimams gali būti nustatytas ribotas laikotarpis. Kai santuoka nutraukiama abiejų sutuoktinių bendru sutikimu, sutuoktiniai gali laisvai susitarti, ar vienas turėtų mokėti kitam išlaikymą, ar abu atsisako visų išlaikymo reikalavimų.

4 Ką praktikoje reiškia teisės terminas „gyvenimas skyrium (separacija)“?

Tokia procedūra Austrijos teisėje nenumatyta.

5 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo sąlygos?

Žr. atsakymą į 4 klausimą.

6 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo teisinės pasekmės?

Žr. atsakymą į 4 klausimą.

7 Ką praktikoje reiškia terminas „santuokos pripažinimas negaliojančia“?

Austrijos santuokos teisėje numatytas „santuokos negaliojimas“ (vok. *Ehenichtigkeit*). Santuoka negalioja, jeigu ji nebuvo sudaryta nurodyta forma, jeigu vienas iš sutuoktinių santuokos sudarymo metu buvo neveiksnus, nesąmoningas arba turėjo laikiną psichikos sutrikimą arba jeigu santuoka buvo sudaryta vien arba daugiausia siekiant sudaryti kitam sutuoktiniui galimybę įgyti kito sutuoktinio pavardę ar pilietybę, neketinant sukurti santuokinių santykių. Santuoka taip pat negalioja, jeigu vienas iš sutuoktinių santuokos sudarymo metu gyveno teisėtai susituokęs su trečiuoju asmeniu arba jeigu santuoka buvo neteisėtai sudaryta tarp kraujo giminytės ryšiais susijusių asmenų.

Santuoka negaliojančia gali būti pripažinta teismo sprendimu, jeigu santuokos sudarymo metu vieno iš sutuoktinių veiksnumas buvo ribotas ir jo teisinis atstovas nepareiškė pritarimo santuokai, vienas sutuoktinis nežinojo, kad sudaro santuoką, arba žinojo, kad sudaro santuoką, bet nepageidavo pareikšti noro sudaryti santuoką, vienas sutuoktinis klydo dėl kito sutuoktinio tapatybės, jie abu klydo dėl kokios nors su kitu sutuoktiniu susijusios aplinkybės, kuri būtų buvusi kliūtis jiems sudaryti santuoką, jeigu jie būtų žinoję apie padėtį ir tinkamai įvertinę santuokos padarinius, jie buvo paskatinti sudaryti santuoką suteikiant jiems melagingos informacijos apie esminius faktus arba jie buvo neteisėtai (grasinimu) priversti sudaryti santuoką.

8 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia sąlygos?

Žr. atsakymą į 7 klausimą.

9 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia teisinės pasekmės?

Jeigu santuoka pripažįstama negaliojančia, ji laikoma niekada nebuvo sudaryta. Jeigu apie tai, kad santuoka negaliojo jos sudarymo metu, žinojo tik vienas iš sutuoktinių, sutuoktinių padėtis, susijusi su jų turtu, bus sureguliuota laikantis santuokos nutraukimui taikytinų nuostatų. Visi santuoką sudariusiems asmenims gimę vaikai bus laikomi teisėtais, net jeigu santuoka buvo pripažinta negaliojančia.

10 Ar yra alternatyvių neteisminių priemonių, kuriomis su santuokos nutraukimu susijusius klausimus būtų galima išspręsti nesikreipiant į teismą?

Santuoką nutraukti arba pripažinti negaliojančia gali tik teismai, tačiau su santuokos nutraukimu susijusios problemos gali būti sprendžiamos ne teisme (pvz., naudojant tarpininkavimą).

11 Kur turėčiau pateikti prašymą (skundą) nutraukti santuoką, nustatyti gyvenimą skyrium (separaciją) arba santuoką pripažinti negaliojančia? Kokių formos reikalavimų reikia laikytis ir kokius dokumentus turėčiau pridėti prie prašymo?

Su santuokos nutraukimu, pripažinimu negaliojančia arba su santuokos galiojimu ar negaliojimu susiję ginčai priklauso apygardos teismų (vok. *Bezirksgerichte*) jurisdikcijai. Tokie ginčai priklauso apygardos teismo, kurio apygardoje sutuoktiniai gyvena arba kurio apygardoje buvo paskutinė bendra sutuoktinių gyvenamoji vieta, išimtinėi jurisdikcijai. Jeigu prašymo pateikimo metu toje apygardoje nė vienas sutuoktinis neturėjo įprastinės gyvenamosios vietos arba jeigu jie neturėjo bendros gyvenamosios vietos Austrijoje, išimtinę jurisdikciją turi apygardos, kurioje yra įprastinė atsakovo gyvenamoji vieta, teismas arba, jeigu atsakovas neturi gyvenamosios vietos Austrijoje, – apygardos, kurioje yra prašymą pateikusio sutuoktinio įprastinė gyvenamoji vieta, teismas, o jeigu netinka nė vienas iš šių atvejų – Centrinės Vienos apygardos teismas (vok. *Bezirksgericht Innere Stadt Wien*). Tokie ginčai

priklauso Austrijos teismų jurisdikcijai, jeigu bent vienas sutuoktinis yra Austrijos pilietis, jeigu atsakovo, o kai prašymą pripažinti santuoką negaliojančia pateikia abu sutuoktiniai, – bent vieno iš jų įprastinė gyvenamoji vieta yra Austrijoje, arba jeigu bent vieno iš sutuoktinių įprastinė gyvenamoji vieta yra Austrijoje ir arba abiejų sutuoktinių paskutinė bendra įprastinė gyvenamoji vieta buvo Austrijoje, arba prašymą teikiantis sutuoktinis yra asmuo be pilietybės ar santuokos sudarymo metu buvo Austrijos pilietis. Nors tai yra išimtinė jurisdikcija, galima susitarti dėl kito teismo.

Prašymai nutraukti santuoką turi atitikti bendrus prašymams taikomus formalumus. Prašymus nutraukti santuoką abiejų sutuoktinių bendru sutikimu, dėl kurių sprendimas priimamas ne ginčo tvarka, turi pasirašyti abu sutuoktiniai. Visais atvejais turi būti pridedamas santuokos liudijimas. Taip pat patartina pridėti visus kitus dokumentus, skirtus prašymui pagrįsti.

12 Ar galima gauti teisinę pagalbą proceso išlaidoms padengti?

Teisinės pagalbos santuokos nutraukimo byloms galima prašyti pagal bendrąsias teisinės pagalbos taisykles (žr. „Teisinė pagalba. Austrija“). Santuokos nutraukimo procesui taikomas santykinis teisinis reikalavimas turėti advokatą; jeigu proceso šalis nepageidauja atvykti į teismą asmeniškai, jai gali atstovauti tik advokatas.

13 Ar galima apskūsti teismo sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo arba santuokos pripažinimo negaliojančia?

Pirmosios instancijos teismo sprendimus dėl santuokos nutraukimo, pripažinimo negaliojančia arba santuokos galiojimo arba negaliojimo fakto nustatymo galima apeliacine tvarka apskūsti aukštesnės instancijos teismui, t. y. žemės teismui (vok. *Landesgericht*), kuris kompetentingo apygardos teismo atžvilgiu veikia kaip antrosios instancijos teismas.

Apeliacinio teismo nutartis galima teisės klausimais apskūsti tik tuo atveju, jeigu nutartis priimta remiantis atsakymu į materialinės ar procesinės teisės klausimą, kuris yra svarbus siekiant išlaikyti teisinį nuoseklumą, teisinį tikrumą arba plėtoti teisę, pavyzdžiui, apeliacinis teismas nukrypsta nuo Aukščiausiojo Teismo praktikos arba tokios teismų praktikos nėra, arba ji yra nenuosekli.

14 Ką turėčiau daryti, kad kitos valstybės narės teismo priimtas sprendimas dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia būtų pripažintas šioje valstybėje narėje?

Nuo 2001 m. kovo 1 d. sprendimai dėl santuokos nutraukimo tarp Europos Sąjungos valstybių narių (išskyrus Daniją) pripažįstami pagal 2000 m. gegužės 29 d. [Tarybos reglamentą \(EB\) Nr. 1347/2000](#) dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis abiejų sutuoktinių vaikams, pripažinimo bei vykdymo (OL L 2000/160, p. 19). Pagal šį reglamentą, žinomą kaip Reglamentas „Briuselis II“, nebereikalaujama konkretaus sprendimo, kuriuo būtų pripažįstamas kitoje valstybėje narėje priimtas sprendimas dėl santuokos nutraukimo. Tačiau konkretūs teismai ar administracinės institucijos pripažinimą turi patvirtinti kaip parengiamąjį aspektą. Tai pirmiausia taikoma patikrinimui, kurį turi atlikti kanceliarija, siekdama nustatyti, ar, kitoje valstybėje narėje nutraukus santuoką, leidžiama sudaryti naują santuoką.

Bet kuri teisėtą interesą turinti šalis gali prašyti paskelbti, kad užsienyje priimtas sprendimas dėl santuokos nutraukimo turėtų arba neturėtų būti pripažintas. Paprastai bylas dėl santuokos galiojimo klausimais priimtų užsienio teismų sprendimų pripažinimo ar nepripažinimo nagrinėja apygardos teismai. Prašymai dėl sprendimų nutraukti santuoką pripažinimo ar nepripažinimo turi būti pateikiami apygardos, kurioje yra prašymą teikiančio asmens įprastinė gyvenamoji vieta, teismui arba, jeigu prašymą teikiantis asmuo įprastinės gyvenamosios vietos Austrijoje neturi, – apygardos, kurioje yra atsakovo įprastinė gyvenamoji vieta, teismui, o jeigu netinka nė vienas iš atvejų, – teismui *Bezirksgericht Innere Stadt Wien*.

15 Į kurį teismą reikėtų kreiptis, siekiant užginčyti kitos valstybės narės teismo priimtą sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia? Kokia tvarka taikoma šiais atvejais?

Žr. atsakymą į 14 klausimą. Pateiktini dokumentai išvardyti Reglamento [„Briuselis II“](#) 32 straipsnyje.

16 Kokios valstybės teisė taikoma santuokos nutraukimo byloje kai sutuoktiniai negyvena šioje valstybėje narėje arba jų pilietybės skiriasi?

Santuokos nutraukimo sąlygoms taikytina teisė nustatoma pagal 2010 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1259/2010, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas santuokos nutraukimui ir gyvenimui skyrium taikytinos teisės srityje (OL L 343 /10, 2010 12 29), žinomą kaip Reglamentas „Roma III“. Pora gali pasirinkti pageidautiną taikyti teisę. Tai gali būti valstybės, kurioje teisės pasirinkimo metu yra jų įprastinė gyvenamoji vieta, teisė arba valstybės, kurioje buvo paskutinė įprastinė jų gyvenamoji vieta, teisė, jeigu teisės pasirinkimo metu vienas iš jų toje valstybėje dar turi įprastinę gyvenamąją vietą, arba valstybės, kurios pilietis vienas iš sutuoktinių yra teisės pasirinkimo metu, teisė, arba valstybės, kurioje paduodamas prašymas, teisė. Jeigu pora teisės nepasirenka, taikoma valstybės, kurioje paduodant prašymą yra poros įprastinė gyvenamoji vieta, teisė arba, jeigu jie įprastinės gyvenamosios vietos neturi, valstybės, kurioje buvo paskutinė įprastinė poros gyvenamoji vieta, teisė, jeigu likus ne

daugiau kaip metams iki prašymo padavimo jie nustojo ten nuolat gyventi ir vienas iš sutuoktinių prašymo padavimo metu vis dar ten nuolat gyvena, arba, jeigu netinka nė vienas iš variantų, – valstybės, kuriai prašymo padavimo metu priklauso abu sutuoktiniai, teisė arba valstybės, kurioje paduodamas prašymas, teisė.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 16/10/2019